

NAPREDNJAK

Pretplata: na godinu Kr. 5.— Na pò god. Kr. 2.50. Za inozemstvo suviše pošt. trošak.

IZLAZI SVAKOG PETKA

Pretplata šalje se administraciji. Pisma šalju se uredništvu Rukopisi se ne vraćaju a neplaćeni se listovi ne primaju

HRVATSKA BIBLIOTEKA
JURAJ SIČORIĆ
ŠIBENIK
ZNAJSTVENI ODJELI

NAPREDNJAK

List hrvatske pučke napredne stranke.

Pretplata: na godinu Kr. 5.— Na pò god. Kr. 2.50. Za inozemstvo suviše pošt. trošak.

IZLAZI SVAKOG PETKA

Pretplata šalje se administraciji. Pisma šalju se uredništvu Rukopisi se ne vraćaju a neplaćeni se listovi ne primaju. Oglasi se računaju po 16 para po petit retku; za više puta po pogodbi. Priopćenja i zahvale po 20 para po retku. — — — — — Plaća se sve unaprijed. — — — — —

Pojedini broj u mjestu 6 para vanka 8. Plativo i tuživo u Šibeniku.

Izdavač, vlastnik i tiskar „Pučka Tiskara“
D.r V. Iljadica i drugovi — Šibenik.
Odgovorni urednik: Marko Gulin.

Svečane negjelje.

Kada pod sobom gubim zemlju, — bastardiranu zemlju — otvorene duše, dubinom i svježinom srca punog najsvetijih voljenja, čutila punih svečane umivenosti zvijezda, — osjećam se hrabrim da pristupim blagoslovljenom sanktuarijumu Nacije. Čist od svega sitničavo analizatorskoga, umiven enigmatičnim maglama visina, pristupam sanktuarijumu jednog velikog, širokog srca, srca uvijek pripravnog, da u se primi naš sanktuarijum Meštovićevog srca. Tragiku sadašnjice i daleki osjećaj budućih svečanih negjelja života našega udešavam sa najiskrenijim sanjama mojim, sa najblijedijim mirisima proljetnih jutara, sa dinamikom pripečene grude ljetnih dana, sa tamjanskim objavljajima jesenjih predvečernih pomrčina i sablasnim vizijama zimnjih večeri. Udešavam ih sa svim mojim najsvetijim voljenjima: žene, iskrene i lude dječice, Beethovenove ili Wagnerove arhitektonske simfonije.

I taj osjećaj oduhotvorenih svečanih negjelja, osjećaj svečanih negjelja oduhotvorene monumentalne simfonije zvukova najljepših, najčistijih, najelementarnijih, najrasniranih, kakovim su bili zadahnuti naši pregiji iz davnine, kada im je duša sposobna bila da niže homersku epopeju zemljine ljepote; tu sintezu svega rasnoga objavio nam je, dao joj grlo, oči, laktove i dušu naš prorok: Meštović. Meštović je dao dušu burne haotičke pomisli i nebeske hrove svijetlosti, iskrenoću djeteta i vidovitošću genija; digao je nju, prozreo svirepo iznad slobodnog pogleda.

Meštović nam je priredio svečane negjelje života: negjelje spleta snaga, muževa sloma, muževa elementarnih zemljinih sudara, muževa gjinovske kletve i božjeg blagoslova, muževa laloka čvrstih kao gudur, duše čvrste i žarke kao naš, zemljin centralni organ, duše svijetle, dobre i iskrene kao oči božjeg djeteta, srca svijetla poput zvijezde jutarnjice.

Meštović nam je priredio svečane negjelje života: bijele kao naše čežnje, crvene kao rijeka uskipjele krvi naše, crvene kao naša osveta, crvene kao stijeg revolucije, crvene kao plašt toreadora te obezumljuje, očučuje, omamljuje bika: dvoglavog švaregelbskog bika, plave kao jutarnje nebo sunčanih blagdana.

Kako ćemo da se odužimo Njemu, koji nas je zadužio čitavim našim životom, svim onim najčasnijim što imamo u sebi, — onomu, koji nas izraguje i ovaploćuje čežnje naše? Kako ćemo da se odužimo Njemu, koji nam je oduhotvorio ono, što smo mi nesvjesno osjećali oko sebe, a nismo znali tomu da dademo u obliku grča, jedne revoltne geste, urlika, kletve, moćnim fizičkim ili moralnim činom: zraka, grla, širine: da ili zviznemo oko sebe, rasčistimo atmosferu okruženu našom neprozirivošću i riješimo odnos prema svrsi našeg življenja, ili da sa onih pustih sapetih, skučenih, stinulih bogova u sebi prsnemo?

Kako ćemo da se odužimo Njemu, koji je vidovitošću boga prozreo ono, što treba da vršimo? Njemu, koji nam je detonacijom desetstoljetnih grobnica, sablasnim gruvanjem izronjenih zvonova iz dubine vremena uskrasio sjene odavna sahranjenih naših otaca; koji nam je gjinovskom detonacijom izbacio na svijetlo žilurine silnoga našega hrasta, hrasta, koga je dojio, krijepio sok mesa, krvi i duše naših bogova: Kraljevića Marka, Miloša, Srgje, Majke Jugovića.

Strašna je Meštovićeva sfinga.

U njoj sve buduće završeno lalokama, završeno kandžama, završeno hladnoćom zasjenjenih zjenica ključa, ključa i ključa. Meštović nam je uskrasio deset stoljeća i doveo

nas tu pred Nju. — sfinga. Zašto nas je doveo tu?

Doveo nas je da riješimo tu zagonetku!!! Eto tu nam je dao priliku, da se Njemu odužimo! I mi moramo da se Njemu odužimo!!! Sfinga ukamenjenim ritom svega najgolijega, a nijemijega od najsablasnijih stinutih pomrčina, upravila nekud krila misliom gotskih katedrala, kandže i kračista žarila o učmalu zemlju pustih kosova i dušinom neizvjesnim divljinom, bjesomučnošću, gvozdenim mukom kosovske strvi, buni jednakom moći lešova onih, koji su nam dušu i krv dali.

Dajmo smisao tom enigmatičkom pogledu Meštovićeve sfinge! Dajmo smisao mi, kojima se do sada mozgom veralo samo nešto zanjolikoga, jezavom ipokondrijom crkvenih hladnih koridora, nešto što je lutalo vlažnih pomrčinama i tražilo izlaza iz tih učmalih, stereotipnih katakomba.

Riješimo taj simbol naše katastrofe, taj enigma naše propasti, naših kidanja i mlačenja. Riješimo ga žrtvovanjem naših duša i naših tjelesa. Ljubav za žrtvovanjem je duboka i brusi se u borbama pripravljanja. Ispomska djela, koja spasavaju Naciju, pripravljamo podzemno, u sanktuarijumu srca i misli i plod pustih žrtvovanja, i mučeništva ne može da ode u tutanj.

Osvećivanjem naših predaka, onih, koji su nas rodili; osvećivanjem bolova, koje smo u našim minulim pretrpjeli, robujući jednoj tugjoj pašmini, riješimo pitanje svih naših bezglavnih vrludanja, ipokondričnih sanjarija.

„Naša religija neka bude: nacionalna snaga, nacionalna borba, nacionalna žrtva: nacionalni moral.“

„Za sveti nacionalni moral: hrabro, časno i moćno u borbu za spasenje Nacije, koja zaslužuje da bude spašena. . . . za spasenje srpskohrvatske Nacije.“

„Preko Narodnog Jedinstva Srbohrvata i Slovenaca kroćimo k njihovom Narodnom Ujedinjenju“!!
Jerolim Miše. — Rim.

Iz omladinskih krugova.

Victor Hugo: U času sramote.

Francuska! U času, kada padaš na koljena s nogom tiranina na tvomjem čelu, glas će izaći iz pećina, okovani će zadržati.

Prognanik uspravno na obali promatrajući zviježdu i val progovoriće u sjeni glasno kao oni, što ih se čuje u snu; — i njegove riječi, koje prijete, njegove riječi, koje sjaju u bljesku, bit će kao ruke što prolaze držeći mačeve u noći.

One će učiniti da zadržu mramori i brda, što ih večer zamaćuje, a krošnje stabala zatreptće pod crnim nebom; — one će biti mjed, što zvoni, krik, koji tjera gavrane, nepoznati dah, od kojega se trese vlat trave na grobovima; — one će povikati: „Neka se stide podlaci, tlačitelji, ubice!“ One će poznati duše, kako se pozivaju ratnici.

Nad plemenima, što se mijenjaju, lebdjeti će kao sumorna oluja; i ako zaspu oni, koji žive, probudiće se oni, koji su umrli.

Victor Hugo: Chanson.

Dvorjanici! za trpezom u sjajnoj pijanci raširivši usta od smijeha i žegje, vi slavite Česara predbroga, prevelikoga, prečistoga; vi pijete, odmetnici od svega časnoga, cipar punom kupom i sram punom časom. Jedite; ja volim, Istino, tvoj tvrdi hljeb.

Novčaru, koji guliš narod, kamatniče, što ga varaš, veseli izjelice kod Cheveta, trbušasti, huljski i bogati, prijatelji Foulda čifuta i Maupasa Grka, ostavite prosjaka u plaću pred kućnim vratima,

govite se, živite i hranite se dobro. Jedite, ja volim, Čestitosti, tvoj suhi hljeb.

Sramota je guba i zločin zaraza. Vojnici, koji se vraćate s bulvara kontmartrea, vino, pomiješamo s krvlju, curi na vašim odijelima; pjevajte! Trpeza puni vojnu školu, gozba se puši, loče se, pije se, valja se po zemlji. Jedite, ja volim, o Slavo, tvoj mrki hljeb.

O narode predgragja, nekada sam te vidio uzvišena. Danas ti imaš, sužanj opit zločinom, više jaspere u džepu, u srcu manje ponosa. Ljudi idu, s lancem za vratom, da se smiju i piju za ogradu. I neka živi car! i neka živi salarj! Jedite, ja volim, tvoj crni hljeb, Slobodo!

Na razmišljanje.

(Nekoliko razbacanih misli).

Naš je narod hrvatskog i srpskog imena dugo vremena živio u zavadi, ali došlo je doba, da se je taj nesretni stadij sasvim promijenio. Tako nazad nekoliko godina stvarale su se legije frankovačke, a danas od njezinih pristaša brojimo svijesne nacionaliste, oduševljene Srbohrvate. Vrijeme nas je naučilo pameti: ere se mijenjahu, te svakog dana dolazimo bliže meti, ka kojoj upravljen je naš hod, naše težnje i svi naši ideali. Pa čak, da je u to doba htjela naša slavna i draga A., da stvori bratoubilački pokolj, bio bi stalno jedan znamenit čin u nesretnoj našoj i jadnoj historiji. Jer se to nije dogodilo, moramo zahvaliti prilikama. Ali još se nije obzorje našeg narodnog shvaćanja i osjećanja pročistilo, pa još ima ljudi i sa srpske i sa hrvatske strane, koji mrze jedan drugog kao neprijatelji. Te nesretne zablude jake nas bole, pa naša je sveta dužnost, da to iskorenimo. Zato pravo veli naša narodna poslovica: Tko ne će brata za brata, taj će tugjina za gospodara. Imamo dosta primjera. U Hrvatskoj pašuje Cuvaj, u Bosni i Hercegovini naseljuju se tugjinci.

Nacija je narod sa toliko hiljada sa toliko milijuna ljudi, koji govore istim jezikom, koji imaju iste težnje i iste ideale, koji žive za istu cijelj. Oni ljube Naciju. Hoće da je stvore to im je osjećaj, to dužnost. To je njihov, to je naš nacionalizam. Narodna politika ide za tim, da brani skupne interese jednog naroda. Da zaštitimo svoje nacionalne interese, moramo širiti pučku prosvjetu, razvijati trgovinu, industriju i polodjelstvo. Mi nemamo ni željeznica, ni škola, trgovine ni obrta: ekonomski smo jako ugroženi — propadamo! A hoćemo li se ovako ojačati? Gdje je ta naša Nacija? Stvorimo ju i u našoj državi, u našoj Naciji imat ćemo sve uvjete, da se kulturno i ekonomski preporodimo. S. V.

Victor Hugo: Umjetnost i narod.

I. Umjetnost, to je slava i radost. U oluji ona sijeva, ona obasjava plavo nebo. Umjetnost, općeniti sjaj, iskri se na čelu naroda kao zvijezda na čelu boga.

Umjetnost je polje veličanstveno, koje se svigja mirnomu srcu, koje grad kaže šumama, koje čovjek kaže ženi, koje svi glasovi duše pjevaju u koru najedanput.

Umjetnost, to je ljudska misao, koja lomi svaki lanac! Umjetnost, to je slatki osvajač, njemu pripada Rajna i Tibar! Ropski narode, ona te čini slobodnim; slobodni narode, ona te čini velikim!

II.

O dobra Francusko nepobjediva, pjevaj svoju mirnu pjesmu, pjevaj i promatraj nebo! Tvoj glas radosni i duboki jeste uhvanje svijeta, o veliki narode brate!

SE NE VRAĆAJU. — POŠILJKE NEPLANE PRIMAJU SE. — E RAČUNAJU 16 PAR PETIT RETKU, A ZA TA PO POGODBI. NJA I ZAHVALE 20 PARA PO RETKU. — — —

INAJSTIĆ.
Iljadica i drugovi

ponos Milanaca ipatičan, kao što ki ponos, ali je ostojan divljenja, on; on je plamen, e, on je moralna čudnovatu aktivaj radi mnogih ajživahniji, naju- je, duguje svoj

risiti, ako mogi alno čuvstvo, naći alijani bili psihosamo prema svom nego najvećma evo to je baza a.

na logično izviru, gi tijekovi unu- ke. Nacionaliste ferentni naprama politike i nekomu iga kao ispraznim vcima. Sada, a da e pred nekoliko istellini objelodalia "nekoliko čla- rugi irendetizam", upirao u dužnost, pitanja Podneva

oslobodimo one manja, a svi znaju, u svojoj veoma knjigama, u kon- ia, nije nikad za- itanja i probleme je razlika izmegju e bave ovim pro- cionalista), samo ene stranke kon- života cilj samoj vlja svrhu nacije n naime hoće — njegovu misao, a

seoske djece s kojom ptica, razuzdan kao šao čas poslan od sposobnost stvaranja razvijati, učiti zanat, umjetnički izražaj.

iti preslice s konča- u vretencu izdupsti rno olova, da zvuči aricu ili dragu kojoj e vježbati se gradeći Bosne, što je stradao kiteći je izragjenom ma. Ta drvena obuća a starcu: žuljala je ar onda načini šljaku buvene; u toj prvoj rirode momče je po- o osjećanje forme i ičku inteligenciju. Za- ića, Antu Starčevića, izrezujući ih u drvetu; ije u drvetu, zatim u

om čudotvoreu čak i gje u zadarskom „Na- o darovitom pastiru, iue poticao je vigje-

OBJAVA

Čast mi je staviti do znanja mojim štovanim mušterijama i cienjenom občinstvu da sam moj „Hotel Krka“ premjestio na njegovo staro mjesto, to jest gdje se

MARKO MARKOVINA

SPLIT

TELEFON 93.

Skladište i zastupstvo
Peći i šparherda,

OGLAS

Gradjevno Poduzeće

Petar Blasoffi & Frano Škofon
Ispitani nadzidarski majstor u ŠIBENIKU

Dobri narode, pjevaj o zori i kada večer dogje pjevaj još! Rad čini veselost. Smij se staromu vijeku, koji prolazi! Pjevaj ljubav potihu, a slobodu na sav glas!

Pjevaj o svetoj Italiji, o pokopanoj Poljskoj, o Napulju, koji se rumeni od čiste krvi, o Ugarskoj na samrti. . . . — O tirani, narod pjeva, kako lav riče!

„Za Naciju!“ ne će izaći za sada radi slučajnih nekih dogadjaja, i jer je tako odlučeno u krugovima vodstva.

„Naprednjak“ umjesto tog glasnika donosit će sve informativne vijesti i zamijenivat će u ovom času taj list. Zato, drugovi, širite ovaj list, jer je ovo jedini naš nacionalistički list ovdje na Primorju.

„Preporod“, naš nacionalistički glasnik u Srbiji ne izlazi dok traje rat. Toliko do znanja sumišljenicima.

Uvodni članak piše Jerolin Miše, jedan od naših najboljih mladih nacionalista. Zapravo taj članak zato spada u ovu našu rubriku.

Molimo gg. povjerenike, da budu točni u izvršivanju svojih dužnosti.

Balkanski rat — i pravaši.

Dok bečka Pressa piše onako barbarski, onako nečovječanski, razumijemo je, jer to radi po zapovjedi bečke kamarile, koja je uvijek najvećom mržnjom radila na zator svega što je slavensko, srpskohrvatsko. To možemo da shvatimo, pa mi se veselimo tome pisanju, jer u tome nazrijevano, da je austrijska politika došla na minimum, kad se bljuje i psuje. . . . Nas to ne boli, nego veseli, jer tako mirne duše svi Slaveni, a osobito mi Jugoslaveni, možemo da držimo za aksiom, da nam nikad njemačka Austrija nije željela dobra i da je njezin Drang uvjetovan u toj mržnji, u zatiranju naših svetinja. Naša braća liju krv za oslobogjenje svojih suplemenjaka, i njihova herojska borba za divljeje cio svijet, ali njemački šovinizam ne vidi pred sobom ni svoje imperijalističke težnje, pa makar se križale sa najelementarnijim ljudskim pravima.

Ali kako da razumijemo pisanje fra Šegvića i milog mu druga u Sarajevu?! Zar se oni istovjetuju sa težnjama Dranga i Magjarczaga? Ili su njihovi propagatori? A da nijesu, bi li tako neslušenski pisali?! A da budu, tu jamačno Beč ne šteti novaca. . . . Ne čudimo se Šadleru, ali se čudimo onim poštenijim pravašima, koji su sada svojim bratskim osjećajima dali izražaja, što mogu da i dalje stoje u istoj sredini sa tom bandom. Veselimo se lijepom držanju dalmatinskih pravaša (ali jako osugjujući, što se donasi poziv Austrijskog Crvenog Krsta), te mislimo, da bi najdosljedniji pravaši bili, kad bi iz svojeg kruga otjerali

te pasje kukavice, te švapske podrepine! Zašto drže jednog Šegvića na uređništvu svog glasila? Gdje im je moral pravaškog programa i težnja pok. Ante Starčevića, i zašto ne ignorišu takve ljude? Ako su Slaveni, to moraju učiniti, jer nas ta dva popa pred svijetom obružuju i navukuju na naš narod veo sramote. U ime te prvi balkanskih mučenika to moraju učiniti, ako ne čekaju na sebe kletvu one prolivene krvi bratske. . . .!

Kud sreće, kad bismo se za naš lokalni ideal, ideal naš Jugoslavena ovamo znali tako bojovno i srdačno složiti! Ali vrijeme će i to donijeti.

B.

Milodari za crveni krst Balkanskih naroda:

Uredništvo naše primila je dalje:	
A. Tieulin	Kr. 10
Šimac Baranović	" 5
Obrad Vukojević	" 5
Luka Šarić	" 2
Luka Belamarić-Preturić	" 1
Mate Kronja	" 5
Miran pl. Ivanišević	" 5
Šarac Šime	" 3
Bujas Tome	" 2
Martin Pulić	" 2
D.r Botteri	" 50
D.r Colombani crv. krstu crnogor.	" 50
Stefan Šušelj	" 10
Ive Poluš, trgovac	" 25
D.r Vladimir Vranjican — Skradin	" 50
Jovo Gligić	" 2
Luka Karadžole pok. Doje	" 2
	Kr. 229
Zadnjeg puta	" 1363
	Ukupno Kr. 1592

Zar nemamo osjećaja u grudima?

U ponegjeljak popodne bijahu ovdje na prolasku sa parobrodom „Petka“ braća Crnogorci u prilično velikom broju. Na dolasku parobroda bilo je malo naroda. Ti Crnogorci dolaze iz dalekih krajeva, da pomognu svojoj braći na bojnome polju, koji se bore za potlačenu braću, za poštenje i čestiti obraz svoj. Parabrod je stajao cio sat u luci. Ali zalošću moram opaziti, da se niko nije sjetio, da potakne ostale, da se što više Šibenčana nagje na odlasku, da toj našoj braći, koji svijesno hrle u sveti boj, ublažimo boli i ohrabrimo srce izjavivši im svoje sinpatije, svoju ljubav, da znadu, da i u nama vrije slavenska krv, da njihove boli osjećamo i mi, da se i mi radujemo njihovome junačkom i pobjedonosnome uspjehu na bojnomu megdanu. Ipak, ne znam kako (biće valjda znatiželjnost, jer se je čulo pjevanje s parobroda) nešto je privuklo masu na obalu. Megjutim hvalevrijedno

neki se zauzeše i megju prijateljima sakupiše nešto novaca, pa ponesoše im na parabrod, na što im je na odlasku jedan od tih Crnogoraca (i ako priprošt čovjek!) veoma lijepo, veoma iskreno i drljivo zahvalio, istakavši značaj njihova putovanja, doviknuvši prisutnima na obali, da „će se vjerno odužiti težnjama našim i njihovima, koji im u amanet predaše pregi i kliknuše zajednički, urnebesno: „Živjela braća Sloveni!“ — „Živio naš Gospodar. . .!“

A prisutni na obali? Zar ne osjetiš u svome srcu onaj žar, koji označuje ljubav prama rođenoj braći? Zar u tome času ne osjetiš ti ljudi potrebu, da Crnogorcima odvrte onako srdačno, onako vatreno i žarko? Gdje nam je srce? Ili su nam ga ova nesretna cuvajevština i farizejstvo oteli? Ili se bojimo zar da braći spontano izrazimo svoje želje, svoju ljubav? . . . Samo pet-šest povika „živjeli!“ bio je cio odziv. I to je sve — sve. Čudite se, ljudi, zgražajte se! To je nesretno i jedno!

Kako je to kukavno moralo djelovati na njih! Zaista nijesu se tomu nadali, jer im se je na licu čitala takva vedrina, da su bili potpuno ubijegjeni, da s njima osjećaju svi oni na obali, i da će ih bratski otpratiti (kao u Spjetu. Op. ured.)!

Uvijek mislim samo na one, koji bijahu na obali. Jer teško mi je vjerovati, da bi cio Šibenik mogao mirno i ravnodušno gledati onaj entuzijazam naše braće. Tako odlučni su i spremni na žrtve za dobro domovine; bore se i za naše patnje; ono su naša braća kao i njihova. Na polasku su mimo našeg grada: pozdravljaju nas, kliču nam, lijepo do srca dopire onaj istinski osjećaj njihove svete ljubavi za rodnu grudu, a mi? Ona vaskolika masa na obali morala je da jednodušno ushićenjem i žarom, kakvi se iskazuje brat bratu, pozdravi te narodne borce i zaželi im dobar uspjeh.

Šibenčani! Prenite se iz te letargije, iz te glupe apatije, jer vam srce hrvatsko još bije u grudima! Pratimimo se sa dužnostima našim i ponosom i sviješću budimo jaki braniooci naših prava, naše domaje, ovako nesretne i bijedne. . . !

Omladinac.

Vijesti iz grada i okolice.

Interurbarni telefon. Kako općinski list javlja čini se, da će Šibenik biti isključen iz interurbarnog

VELIKA ZLATARIJA
GJURO PLANČIĆ
VIS STARIGRAD VELLUKA

BOGATO SNABDJEVENA PODRUŽNICA
52-44 - - ŠIBENIK. - - -

PODLISTAK

Zidanje Skadra na Bojani.

Grad gradila tri brata rođjena,
Do tri brata tri Mrnjavčevića:
Jedno bješe Vukašine kralju,
Drugo bješe Uglješa vojvoda,
Treće bješe Mrnjavčević Gojko,
Grad gradili Skadar na Bojani,
Tri godine sa trista majstora,
Ne mogoše temelj podignuti,
A kamo li sagrađiti grada:
Što majstori za dan ga sagrađe,
To sve vila za noć obaljuje.
Kad nastupi godina četvrta,
Tada više sa planine vila:
„Ne muči se, Vukašine kralju,
„Ne muči se i ne harči blaga;
„Nemo'š, kralju, temelj podignuti,
„A kamo li sagrađiti grada,
„Dok ne nagješ Stoju i Stojana,
„A oboje brata i sestricu,
„Da zazigješ kulu u temelja,
„Tako će se temelj obdržati,
„I tako ćeš sagrađiti grada.“
Kad to začu Vukašine kralju,
On dozivlje slugu Desimira:
„Desimire, moje čedo drago!
„Do sad si mi bio vjerna sluga,

„A od sada moje čedo drago,
„Vataj, sine, konje u intove,
„I ponesi šest tovara blaga,
„Idi, sine, preko bj'ela sv'jeta,
„Te ti traži dva slična imena,
„Traži, sine, Stoju i Stojana,
„A oboje brata i sestricu;
„Jali otmi, jal' za blago kupi.
„Dovedi ih Skadru na Bojanu,
„Da zigjemo kulu u temelja,
„Ne bi l' nam se temelj obdržao,
„I ne bi li sagrađili grada.“
Kad to začu sluga Desimire,
On uvati konje u intove,
I ponesi šest tovara blaga,
Ode sluga preko bj'ela sv'jeta,
Ode tražit' dva slična imena;
Traži sluga Stoju i Stojana,
Traži sluga tri godine dana
Al' ne nagješ dva slična imena,
Al' ne nagješ Stoju i Stojana,
Pa se vrnu Skadru na Bojanu,
Dade kralju konje i intove,
I dade mu šest tovara blaga:
„Eto, kralju, konji i intovi,
„I eto ti šest tovara blaga,
„Ja ne nagjoh Stoju i Stojana.“
Kad to začu Vukašine kralju,
On podviknu Rada neimara,
Rade viknu tri stotin' majstora,
Gradi kralje Skadar na Bojani,

Kralje gradi, vila obaljuje,
Ne da vila temelj podignuti,
A kamo li sagrađiti grada;
Pa dozivlje iz planine vila:
„More, ču li? Vukašine kralju!
„Ne muči se i ne harči blaga,
„Ne mo'š kralje, temelj podignuti,
„A kamo li sagrađiti grada;
„No eto ste tri brata rođjena,
„U svakoga ima vjerna ljuba,
„Čija sutra na Bojanu dogje
„I donese majstorima ručak,
„Zigjite je kuli u temelja,
„Tako će se temelj obdržati,
„Tako ćete sagrađiti grada.“
Kad to začu Vukašine kralju,
On doziva dva brata rođjena:
„Čujete li, moja braćo draga!
„Eto vila sa planine više,
„Nije vajde, što harčimo blago,
„Ne da vila temelj podignuti,
„A kamo li sagrađiti grada;
„Još govori sa planine vila:
„Ev' mi jesmo tri brata rođjena,
„U svakoga ima vjerna ljuba
„Čija sutra na Bojanu dogje
„I donese majstorima ručak,
„Da j' u temelj kuli uzidamo,
„Tako će se temelj obdržati
„Tako ćemo sagrađiti grada,
„No jel', braćo, Božja vjera tvrda,

„Da ni jedan ljubi ne dokaže,
„Već na sreću da im ostavimo,
„Koja sjutra na Bojanu dogje?“
I tu Božju vjeru zadadoše,
Da ni jedan ljubi ne dokaže,
U tom ih je noćca zastanula,
Otidoše u bijele dvore,
Večeraše gospodsku večeru,
Ide svaki s ljubom u ložnicu.
Al' da vidiš čuda velikoga!
Kralj Vukašin vjeru pogazio,
Te on prvi svojoj ljubi kaza:
„Da se čuvaš, moja vjerna ljubo;
„Nemoj sutra na Bojanu doći,
„Ni donijet' ručak majstorima,
„Jer ćeš svoju izgubiti glavu,
„Zidaće te kuli u temelja.“
I Uglješa vjeru pogazio,
I on kaza svojoj vjernoj ljubi:
„Ne prevar' se vjerna moja ljubo!
„Nemoj sjutra na Bojanu doći
„Ni donijet' ručak majstorima,
„Jera hoćeš mlada poginuti,
„Zidaće ti kuli u temelja.“
Mladi Gojko vjeru ne pogazi,
I on svojoj ljubi ne dokaza.
Kad u jutru jutro osvanulo,
Poraniše tri Mrnjavčevića,
Otidoše na grad na Bojanu.
Zeman dogje da se nosi ručak
A redak je gospodji kraljici,

NAPREDNJAK

Pretplata: na godinu Kr. 5.— Na pò god. Kr. 2.50. Za inozemstvo suviše pošt. trošak.

IZLAZI SVAKOG PETKA

Pretplata šalje se administraciji. Pisma šalju se uredništvu. Rukopisi se ne vraćaju a neplaćeni se listovi ne primaju.

nog telefonskog spoja. Ako je to istina, onda je to takova nepodopština i sramota, koja se ne može dosta žigosati. Imalo bi napokon prestati ovo zapostavljanje Šibenika u svakom pogledu, osobito u onom komunikacija.

Pridružujemo i mi svoj protest onom opć. lista, a pri tome gg. na upravi grada pozivljemo, da učine sve, da se zaštiti interes mjesta, da ne učine sa sa svoje strane pogriješaka i ludosti, koje bi se mogle gradu osvetiti, ta nadležnima dati dobru ispriku za svoje krivo i po grad štetno postupanje.

Gosp. zastupnik pak, nek uloži svu svoju moć za ovo, kako je ulaže za druge stranačke budalaštine.

Rat na Balkanu.

Prilog „Naprednjaka“ br. 46.

Srpske čete zauzele Veles. Konjica goni Turke na jugu Velesa.

Peći zauzete po Crnogorcima. Crnogorci uzeli put u San Giovanni di Medua. Kaže se i Drač.

Bugarska vojska hametom potukla južnu tursku armiju. Bugari zauzeše Enidže, presjekli put turskoj kod Čorlu.

Grčka flota je pred Dardanelima.

Turska predložila mir Srbiji. Kralj Petar javio kralju bugarskom, grčkom i crnogorskom.

U Solunu vlada silni strah. Nemaju topova ni zaire.

Bugari osvojili Dramu.

Turci misle dati odlučnu bitku izmegju Čorlu i Karištiran.

Hilmipaša došao u Beč. Nudi Austriji da okupira novi Pazar kao Engleska Egipat. (Funcustvo tursko hoće da navede Austriju na tanak led i izazove opći rat. Op. ur.)

Na Kninskom Kosovu spremaju Kninjani parastos na 3. narednog mj.

Jedrena u Carigrad. Zaplijeniše pače i želj. voz pun hrane iz Carigrada za Jedrene.

Jedrene su sasvim opkojene od bugarske vojske, koja ga nemilo bombarduje. Nekoliko utvrda je već u rukama bugarskim.

Konjica bugarska vrši divno svoju zadaću da zapriječi uzmah turskoj vojsci. Ona je učinila da su pod Lozengradom Turci tako bježali, da su od straha skakali u rijeku Maricu, gdje ih hiljade nagje smrt. Pod Lozengradom palo je oko 16.000 Turaka.

Bugarska šalje na bojište nove rekrute, cvijet mladosti.

Usljed naglog bugarskog pohoda, Turska je napustila da se brani na rijeci Grgeni, pak se šad povlači sve do Čaltadže, da tu dađe odlučnu bitku. Čaltadža je pred samim Carigradom, 40 km od...

Zadnja vijest: Prizren je pao. Srbi ga osvojili. Zarobljeno 4.000 Turaka. Prizren prijestolnica zadnjeg cara ima 60.000 duša.

Srpska i Crnogorska vojska od Prizrena ide ravno na more, da zauzme San Giovanni di Medua.

Old England for ever!

„Stara Engleska bila na vijek!“ mora da klikne svaki rodoljubni Dalmatinac, kad pročita one lijepe misli glasovitog publiciste, Sir Suetona Watsona (Scotus Viator), gdje liberalni Englez, odlični prijatelj naše zapuštene zemlje i naroda oštro kritikuje kukavnu stogodišnju upravu austrijsku u Dalmaciji, te veli, da bi Austrija trebala da Engleskoj ustupi Dalmaciju za 99 godina, pa bi vidjela kako bi Dalmacija procvatela i uznapredovala. Potrošili bi se milijuni i milijuni, ali bi bilo željeznica, luka, puteva itd. Lijepa je ovo doista svjedodžba austrijskim Hofratima, koji u grijehu i u strahu da danas sutra — prigodom kakve opće evropejske konflagracije — ne bi zazbilj osvanula na naše obale engleska flota, sumnjaju već, da smo mi u odnosajima s Engleskom i da čekamo njezinu flotu: znadu naime koliko su našoj zemlji skrivili i — premda smo „pasivni“! — boje se da nas ne izgube...

Uhvaćeno je 9 Splićana koji kod Mitrovice htjeli preći u Srbiju, da se bore za slobodu braće.

Kralj Petar ući će u Skoplje svečano. Izdaće izjašnjenje velikog političkog značenja.

(Slijedi dalje u prilogu).

Obavijesti Uredništva.

Gosp. Filip Barada. — Trogir. Plaćeno do

Beroš, ljekarnik. — Benkovac.

a Sinobad Božičković. — Zagreb. list. Zašto? Javite.

Skup. — Trst. — List nam vraćaju. Spljet. Za ovaj broj kasno.

NAJBOLJI ČESKI PROIZVOD

JEFTINE PERINE

ore, ugladjene po 2 K., bolje po K. 2.40; bijele K. 2.80, bijele K. 4; bijele pahulj. vrlo fine, bijele kao snijeg, ugl. i K. 8; pahuljica smedjih od K. 6 i 7; najfinije pahuljaste sa prsiju 12 K. naruči 5 kg. šalje se franko.]

od crvenog, modrog bijelog ili žutog peča 180 cm. duga, 120 cm. široka sa 80 cm. dug, 60 cm. širok, napunjena m trajnim pahuljastim perinama K. 16, stih K. 20, pahuljastih K. 24; pojed. 3, 14 i 16. Jastuka K. 3, 3.50, 4. Peča 0 širokih K. 13, 14.70, 17.80, 21. Jastu- 70 cm. širokih K. 4.50, 5.20, 5.70. Pod- adla 180 cm. dugih, 116 cm. širokih K. 12.80, 14.80.

em počam od K. 12 franko. Izmjene su za neodgovarajuće vraća se novac.

cijenike besplatno i franko. 4-15 i Deschenitzu, br. 951 — Češka.

„a joj dojke u polje isturi, kada dogje nejak i Jovane, kada dogje, da podoji dojke, opet tužna Rada dozivala: Bogom brate! Rade neimare! Ostavi mi prozor na očima, Da ja gledam na bijelom dvoru, Kad će mene Jova donositi, I ka dvoru opet odnositi.“ I to Rade za bratstvo primio, Ostavi joj prozor na očima, Te da gleda ka bijelu dvoru, Kade će joj Jova donositi. I kad dvoru opet odnositi I tako je u grad ugradiše, Pa donese čedo u kol' jevci, Te ga doji za negjelju dana, Po negjelji izgubila glasa; Al' djetetu ongie ide rana, Dojiše ga za godinu dana. Kako tadae, tako i ostade, Da i danas ongie ide rana Zarad' čuda, i zarad' lijeka Koja žena ne ima mljeka.

„Jetrvice, mlada Gojkovice!
„Nešto me je zabolila glava,
„Tebe zdravlje! preboljet' ne mogu
„No ponesi majstorima ručak.“
Al' govori Gojkovica mlada:
„Ču li nano, gospogjo kraljice!
„Ja sam rada tebe poslušati,
„No mi ludo čedo nekupano,
„A bijelo platno neisprato.“
Veli njojzi gospogja Kraljica:
„Idi“, kaže, „moja jetrvice
„Te odnesi majstorima ručak,
„Ja ću tvoje izaprti platno
„A jetrva čedo okupati.“
Nema šta će Gojkovica mlada,
Već ponese majstorima ručak.
Kad je bila na vodu Bojanu,
Ugleda je Mrnjavčević Gojko,
Junaku se srce razalilo,

„Te je žalim, prežalit' ne mogu!“
Ne sjeća se tanana nevjesta,
No besjedi svome gospodaru:
„Moli Boga ti za tvoje zdravlje,
„A saličeš i bolju jabuku.“
Tad' junaku grgje žao bilo,
Pa na stranu odvratio glavu,
Ne šće više ni gledati ljubu;
A dogjoše dva Mrnjavčevića,
Dva gjevera Gojkovice mlade,
Uzeše je za bijele ruke,
Povedoše u grad da ugrade,
Podviknuše Rada neimara,
Rade viknu do trista majstora.
Al' se smije tanana nevjesta,
Ona misli, da je šale radi.
Turiše je u grad ugragjivat'
Oboriše do trista majstora,
Oboriše drvlje i kamenje,

To se moli, al' joj ne pomaže,
Jer gjeveri i nju i ne glede.
Tad' se progje srama i zazora,
Pake moli svoga gospodara:
„Ne daj mene, dobri gospodaru,
„Da me mladu u grad uzidaju,
„No ti prati mojoj staroj majci,
„Moja majka ima dosta blaga,
„Nek ti kupi roba il' robinju,
„Te zidajte kulu u temelja.“
To se moli, no joj ne pomaže,
Tad' se moli Radu neimaru:
„Bogom brate, Rade neimare!
„Ostavi mi prozor na dojkama
„Isturi mi moje b' jele dojke,
„Kada dogje moj nejak i Jovo,
„Kada dogje, da podoji dojke.“
To je Rade za bratstvo primio,
Ostavi joj prozor na dojkama,

SE NE VRAĆAJU. - POŠILJKE NEPLA- NE PRIMAJU SE. - - E RAČUNAJU 16 PA- ETIT RETKU, A ZA TA PO POGODBI. NJA I ZAHVALE 20 A PO RETKU. - - -

INAJSTIĆ.
Ijadica i drugovi

ponos Milanaca ipatičan, kao što ki ponos, ali je ostojan divljenja, in; on je plamen, e, on je moralna čudnovatu aktiv- aj radi mnogih ajživahniji, naju- je, -duguje svoj

risiti, ako mog i alno čuvstvo, nači alijani bili psiho- amo prema svom nego najvećma evo to je baza a.

na logično izviru, gi tijekomvi unu- ke. Nacijonaliste ferentni naprama politike i nekomu iga kao ispraznim vcima. Sada, a da e pred nekoliko istellini objeloda- lia“ nekoliko čla- rugi irendetizam“, upirao u dužnost, pitanja Podneva

oslobodimo one manja, a svi znaju, u svojoj veoma knjigama, u kon- ia, nije nikad za- itanja i probleme je razlika izmegju e bave ovim pro- cionalista), samo ene stranke kon- života cilj samoj vlja svrhu nacije n naime hoće — njegovu misao, a

seoske djece s kojom ptica, razuzdan kao šao čas poslan od sposobnost stvaranja razvijati, učiti zanat, umjetnički izražaj. iti preslice s konča- u vretencu izdupsti rno olova, da zvuči aricu ili dragu kojoj e vježbati se gradeći Bosne, što je stradao kiteći je izragjenom ma. Ta drvena obuča a starcu: žuljala je ar onda načini šljaku buvene; u toj prvoj rirode momće je po- osjećanje forme i ičku inteligenciju. Za- ića, Antu Starčevića, izrezujući ih u drvetu; ije u drvetu, zatim u

om čudotvoreu čak i gje u zadarskom „Na- o darovitom pastiru, iane poticao je vigje-

OBJAVA

Čast mi je staviti do znanja mojim štovanim mušterijama i cienjenom občinstvu da sam moj „Hotel Krka“ premjestio na njegovo staro mjesto, to jest gdje se

MARKO MARKOVINA

SPLIT

TELEFON 93.

Skladište i zastupstvo
Peći i šparherda,

OGLAS

Gradjevno Poduzeće

Petar Blasofti & Frano Škofon
Ispitani nadzidarski majstor u ŠIBENIKU

Dobri narode, pjevaj o zori i kada večer dogje pjevaj još! Rad čini veselost. Smij se staromu vijeku, koji prolazi! Pjevaj ljubav potihu, a slobodu na sav glas!

Pjevaj o svetoj Italiji, o pokopanoj Poljskoj, o Napulju, koji se rumeni od čiste krvi, o Ugarskoj na samrti. . . . — O tirani, narod pjeva, kako lav riče!

„Za Naciju!“ ne će izaći za sada radi slučajnih nekih dogagajaja, i jer je tako odlučeno u krugovima vodstva.

„Naprednjak“ umjesto tog glasnika donosit će sve informativne vijesti i zamijenivat će u ovom času taj list. Zato, drugovi, širite ovaj list, jer je ovo jedini naš nacionalistički list ovdje na Primorju.

„Preporod“, naš nacionalistički glasnik, koji ne izlazi dok traje rat. Toliko sumišljenicima.

Uvodni članak piše Jerolin Miše, naših najboljih mladih nacionalista. Zato članak zato spada u ovu našu rubriku.

Molimo gg. povjerenike, da bud izvrsivanju svojih dužnosti.

Balkanski rat — i prav

Dok bečka Pressa piše onako barbarično nečovječanski, razumijemo je, jer to rad vjedi bečke kamarile, koja je uvijek mržnjom radila na zator svega što je srpskohrvatsko. To možemo da shvati se veselimo tome pisanju, jer u tome n da je austrijska politika došla na min se bljuje i psuje. . . . Nas to ne boli, i jer tako mirne duše svi Slaveni, a osobi goslaveni, možemo da držimo za aksiom nikad njemačka Austrija nije željela do njezin Drang uvjetovan u toj mržnji, naših svetinja. Naša braća liju krv za o svojih suplemenjaka, i njihova herojska divljuje cio svijet, ali njemački šovinisti pred sobom no svoje imperijalističke makar se križale sa najelementarnijim pravima.

Ali kako da razumijemo pisanje fra milog mu druga u Sarajevu?! Zar se o tuju sa težnjama Dranga i Magjarorčza njihovi propagatori? A da nijesu, bi li venski pisali?! A da budu, tu jamač šteti novaca. . . . Ne čudimo se Štad čudimo onim poštenijim pravašima, koj svojim bratskim osjećajima dali izražaja da i dalje stoje u istoj sredini sa to Veselimo se lijepom držanju dalmatinsl (ali jako osugjujući, što se donas strijskog Crvenog Krsta), te mislimo, d sljedniji pravaši bili, kad bi iz svojeg kr

te pasje kukavice, te švapske podrepine! Zašto drže jednog Šegvića na uredništvu svog glasila? Gdje im je moral pravaškog progama i težnja pok. Ante Starčevića, i zašto ne ignorišu takve ljude? Ako su Slaveni, to moraju učiniti, jer nas ta dva popa pred svijetom obružuju i navukuju na naš narod veo sramote. U ime te prvi balkanskih mučenika to moraju učiniti, ako ne čekaju na sebe kletvu one prolivene krvi brats! . . .!

Kud sreće, kad bismo se za naš lokalni ideal, ideal naš Jugoslavena ovamo znali tako bojovno i srdačno složiti! Ali vrijeme će i to donijeti.

B.

Milodari za crveni krst balkanskih naroda:

Uredništvo naše primirne je delije:

neki se zauzeše i megju prijateljima sakupiše nešto novaca, pa poneseo im na parabrod, na što im je na odlasku jedan od tih Crnogoraca (i ako pripróst čovjek!!) veoma lijepo, veoma iskreno i drljivo zahvalio, istakavši značaj njihova putovanja, doviknuvši prisutnima na obali, da „će se vjerno odužiti težnjama našim i njihovima, koji im u amanet predaše pregji i kliknuše zajednički, urnebesno: „Živjela braća Sloveni!“ — „Živio naš Gospodar . . .!“

A prisutni na obali? Zar ne osjetiše u svome srcu onaj žar, koji označuje ljubav prema rođenoj braći? Zar u tome času ne osjetiše ti ljudi potrebu, da Crnogorcima odvrte onako srdačno, onako vatreno i žarko? Gdje nam je srce? Ili su nam ga ova nesretna cuvaještina i farizejstvo oteli? Ili se bojimo zar da braći spontano izrazimo

PODLISTAK

Zidanje Skadra na Bojani.

Grad gradila tri brata rođena,
Do tri brata tri Mrnjavčevića:
Jedno bješe Vukašine kralju,
Drugo bješe Uglješa vojvoda,
Treće bješe Mrnjavčević Gojko,
Grad gradili Skadar na Bojani,
Tri godine sa trista majstora,
Ne mogoše temelj podignuti,
A kamo li sagrađiti grada:
Što majstori za dan ga sagrađe,
To sve vila za noć obaljuje.
Kad nastupi godina četvrta,
Tada viče sa planine vila:
„Ne muči se, Vukašine kralju,
„Ne muči se i ne harči blaga;
„Nemoš, kralju, temelj podignuti,
„A kamo li sagrađiti grada,
„Dok ne nagješ Stoju i Stojana,
„A oboje brata i sestricu,
„Da zazigješ kulu u temelja,
„Tako će se temelj obdržati,
„I tako ćeš sagrađiti grada.“
Kad to začu Vukašine kralju,
On dozivilje slugu Desimira:
„Desimire, moje čedo drago!
„Do sad si mi bio vjerna sluga,

„Kad to začu sagrađiti grada,
Kad to začu sluga Desimire,
On uvati konje u intove,
I ponese šest tovara blaga,
Ode sluga preko bijela svjeta,
Ode tražit' dva slična imena;
Traži sluga Stoju i Stojana,
Traži sluga tri godine dana
Al' ne nagje dva slična imena,
Al' ne nagje Stoje i Stojana,
Pa se vrnu Skadru na Bojanu,
Dade kralju konje i intove,
I dade mu šest tovara blaga:
„Eto, kralju, konji i intovi,
„I eto ti šest tovara blaga,
„Ja ne nagjoh Stoje i Stojana.“
Kad to začu Vukašine kralju,
On podviknu Rada neimara,
Rade viknu tri stotin' majstora,
Gradi kralje Skadar na Bojani,

„I donese majstorima ručak,
„Zigjite je kuli u temelja,
„Tako će se temelj obdržati,
„Tako ćete sagrađiti grada.“
Kad to začu Vukašine kralju,
On doziva dva brata rođena:
„Čujete li, moja braćo draga!
„Eto vila sa planine viče,
„Nije vajde, što harčimo blago,
„Ne da vila temelj podignuti,
„A kamo li sagrađiti grada;
„Još govori sa planine vila:
„Ev' mi jesmo tri brata rođena,
„U svakoga ima vjerna ljuba
„Čija sjutra na Bojanu dogje
„I donese majstorima ručak,
„Da j' u temelj kuli uzidamo,
„Tako će se temelj obdržati
„Tako ćemo sagrađiti grada,
„No jel', braćo, Božja vjera tvrda,

te on prvi svojoj ljubi kaza:
„Da se čuvaš, moja vjerna ljubo;
„Nemoj sutra na Bojanu doći,
„Ni donijet' ručak majstorima,
„Jer ćeš svoju izgubiti glavu,
„Zidaće te kuli u temelja.“
I Uglješa vjeru pogazio,
I on kaza svojoj vjernoj ljubi:
„Ne prevar' se vjerna moja ljubo!
„Nemoj sjutra na Bojanu doći
„Ni donijet' ručak majstorima,
„Jera hoćeš mlada poginuti,
„Zidaće ti kuli u temelja.“
Mladi Gojko vjeru ne pogazi,
I on svojoj ljubi ne dokaza.
Kad u jutru jutro osvanulo,
Poraniše tri Mrnjavčevića,
Otidoše na grad na Bojanu.
Zeman dogje da se nosi ručak
A redak je gospogji kraljici,

NAPREDNJAK

Pretplata: na godinu Kr. 5.— Na pò god. Kr. 2.50. Za inozemstvo suviše pošt. trošak.

IZLAZI SVAKOG PETKA

Pretplata šalje se administraciji. Pisma šalju se uredništvu Rukopisi se ne vraćaju a neplaćeni se listovi ne primaju

nog telefonskog spoja. Ako je to istina, onda je to takova nepodopština i sramota, koja se ne može dosta žigosati. Imalo bi napokon prestati ovo zapostavljanje Šibenika u svakom pogledu, osobito u onom komunikacija.

Pridružujemo i mi svoj protest onom opć. lista, a pri tome gg. na upravi grada pozivljemo, da učine sve, da se zaštitu interes mjesta, da ne učine sa sa svoje strane pogrešaka i ludosti, koje bi se mogle gradu osvetiti, ta nadležnima dati dobru ispriku za svoje krivo i po grad štetno postupanje.

Gosp. zastupnik pak, nek uloži svu svoju moć za ovo, kako je ulaže za druge stranačke budalaštine.

Rat na Balkanu.

Kosovo osvećeno. — Stara Srbija oslobodjena.

Pobjednički hod saveznih vojska traje dalje jednakim tempom. Žrtve, što ih vojske prinose na oltar bratskog iskupljenja, velike su, ali oduševljenje kojim se te žrtve pregaraju na čast, slavu i slobodu roda svog, još je veće. Istorija ovakog pregaranja još ne vige razma onog kod Termopila.

Vidiš vojske i stotine hiljada, za koje ne znaš, liju li obilatije i ragje krv srca svoga, ili suze radosnice, što im kao bujica gorska iz očiju teku na pogled starih i predajom posvećenih mjesta i krajeva.

Kosovo — ono Kosovo toliko opjevano i toliko oplakano napokon je osvećeno i vraćeno rodu svom. Srpska vojska ga je pritila, natopila ga je novom junačkom krvlju i još neproplakanim suzama radosnicama, a svileni krštas-barjaci pozdraviše ga noseći mu slobodu i život novi. Osvećen je srpski car-Lazare, osvećena braća Jugovići, dug je vraćen starcu Jug-Bogdanu, a svetom grobu Lazarevu posvećeno je oružje, kojim je Kosovo vraćeno nana.

Skoplje silnog car-Dušana oteto je iz tugi ruku. Nad njim leprši, nad njim se vije srpski barjak, što ga kao znak slobode razvi mladi Aleksandar, sin Petra kralja.

Stara Srbija oteta je sva iz turskih ruku, a pogažena do jučer raja diže se u novi život i kliče vojskama osloboditeljicama i uz suze ljubi i grli braću od vjekova nevjenu.

I ispuni se eto proroka pjevanja, koja je na svojim krilima nosila naše duše onamo, za brda, na Milošev grob, i — naša se duša smirila i našla sebi pokoj, kao kad brat naš, kad Srbin nije više ničiji rob.

U zbijenom pregledu — stanje na ratištu je sada ovo:

Bugarske vojske poslije junačkog zauzeća Lozenograda (Kirkilise) stupaju dalje na jug te zapošljavaju mjesta Kavakli, Bunar-Lisar, Vizu, i, što je važnije, Eski Babu, Lule-Burgas i Dimotiku, gdje je Turska namjeravala dati odlučnu bitku Bugarima. Sada im Bugari presjekoše željeznicu iz

Jedrena u Carigrad. Zaplijeniše pače i želj. voz pun hrane iz Carigrada za Jedrene.

Jedrene su sasvim opkojene od bugarske vojske, koja ga nemilo bombarduje. Nekoliko utvrda je već u rukama bugarskim.

Konjica bugarska vrši divno svoju zadaću da zapriječi uzmah turskoj vojsci. Ona je učinila da su pod Lozengradom Turci tako bježali, da su od straha skakali u rijeku Maricu, gdje ih hiljade nagje smrt. Pod Lozengradom palo je oko 16.000 Turaka.

Bugarska šalje na bojište nove rekrute, cvijet mladosti.

Usljed naglog bugarskog pohoda, Turska je napustila da se brani na rijeci Grgeni, pak se šad povlači sve do Čaltadža, da tu dade odlučnu bitku. Čaltadža je pred samim Carigradom, 40 km odstojanja. Tu je red utvrda od Crnoga do Mramorskog mora. Ima ih, kažu, 19.

Srpske vojske, osvojivši bojno Kosovo-polje, davši počast grobu Lazarovu i posvetivši mu oružje, kojim Kosovo osvetiše, oteše na junački i krvavi juriš Kumanovo i slavodobitno ugjoše bez otpora u residencu Dušana Silnog, u Skoplje. Turci pod Zeki-pašom pobjegoše u neredu ko ovce i raspršase se jedni prama Tetovu, a drugi prama Velesu. Ali Srbi osvojiše i Tetovo, zarobiše zairu i džebanu i stupaju dalje na jug. — Zeki paša, kaže se, hoće da pruži odlučnu bitku među Stipljem i Velesom, ali bojimo se, ne će imati vremena, jer Bugari već zauzeše i Stiplje. Po svemu sudeći, srpskoj je vojsci otvoren put do Soluna, prama komu primiču se s juga grčke čete. Ako je tako, sudbina je Turske zapečaćena.

Novi Pazar je vas čist od Turaka. Srbi pod Živkovićem i Jankovićem, Crnogorci pod Vukotićem na bajunete ga očistiše. Srpska i Crnogorska vojska sastala se u Sjenici, gdje se braća uz klicanje pozdraviše i izgrliše. Bilo je više od radosti plača nego klicanja. — Glasovite klanice Kačanika, Termopile Stare Srbije, zaposio je Janković.

Crnogorska vojska zapadna i srednja bombarduje neprestano Taraboš i Skadar. S obje strane siplje se ubojita, strašna vatra. Pad Skadra očekuje se svaki čas. Tako isto čeka se da padnu Peći, Djakovo i stari Prizren, kamo nas odavna zvala starina mila da dogjemo oružani. Pa, eto, i toga.

Grčke vojske s juga napreduju prama Janjini i Monastiru, gdje će se sjediniti sa vojskama srpskim i bugarskim. Osvojiše već Filipjadu, Strivinu, Luros, Elefterokori, most Pontanassa, Kjafu i Kozane. Prvi im je hod sad na Veriju, a otole će jedan dio vojske na Solun.

Poštena Njemačka, saveznica naše države, gdje je većina Slavena i nekoliko milijuna nas Srbohrvata šalje 17 oficira da kao dobrovoljci uđu u tursku vojsku, od kojih dvojica će ući kao generali. I oni idu da se bore proti našoj braći, proti našoj krvi za Turčina. Ali ni ova se ne će zaboraviti!

Uhvaćeno je 9 Splićana koji kod Mitrovice htjeli preći u Srbiju, da se bore za slobodu braće.

Kralj Petar ući će u Skoplje svećano. Izdaće izjašnjenje velikog političkog značenja.

(Slijedi dalje u prilogu).

Obavijesti Uredništva.

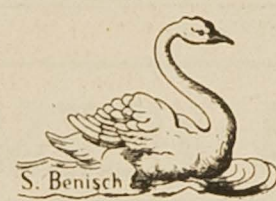
Gosp. Filip Barada. — Trogir. Plaćeno do 30./6. 1913.

Gosp. Ivan Beroš, ljekarnik. — Benkovac. Pisamo Vam.

Gosp. Marija Sinobad Božičković. — Zagreb. Povratite nam list. Zašto? Javite.

Dalmatinski Skup. — Trst. — List nam vraćaju.

Gosp. K. — Spljet. Za ovaj broj kasno.

NAJBOLJI ČESKI PROIZVOD

JEFTINE PERINE

1 kg. smedje dobre, ugladjene po 2 K., bolje po K. 2.40; prve vrsti pola bijele K. 2.80, bijele K. 4; bijele pahuljaste K. 5.40; 1 kg. vrlo fine, bijele kao snijeg, ugladjene od K. 6.40 i K. 8; pahuljica smedjih od K. 6 i 7; bijele, fine K. 10; najfinije pahuljaste sa prsiju 12 K. Ako se naruči 5 kg. šalje se franko.]

Gotove postelje od crvenog, modrog bijelog ili žutog naukinga, jedna peča 180 cm. duga, 120 cm. široka sa dva jastuka svaki 80 cm. dug, 60 cm. širok, napunjena sa novim, smedjim trajnim pahuljastim perinama K. 16, na pola pahuljastih K. 20, pahuljastih K. 24; pojedine peče K. 10, 13, 14 i 16. Jastuka K. 3, 3.50, 4. Peča 200 cm. dugih 140 širokih K. 13, 14.70, 17.80, 21. Jastuka 90 cm. dugih 70 cm. širokih K. 4.50, 5.20, 5.70. Podpeče jakoga gradla 180 cm. dugih, 116 cm. širokih K. 12.80, 14.80.

Šalje se poduzećem počam od K. 12 franko. Izmjene su dozvoljene. — Za neodgovarajuće vraća se novac.

Potpune cijenike besplatno i franko. 4-15 S. BENISCH u Deschenitzu, br. 951 — Češka.

Ona ode svojoj jetrvici,
Jetrvici, ljubi Uglješinoj:
„Ču li mene, moja jetrvice!
„Nešto me je zaboljela glava,
„Tebe zdravlje! preboljet' ne mogu;
„No ponesi majstorima ručak.“
Govorila ljuba Uglješina:
„O jetrvo, gospogjo kraljice!
„Nešto mene zaboljela ruka,
„Tebe zdravlje! preboljet' ne mogu
„Već ti zbori mlagjoj jetrvici.“
Ona ode mlagjoj jetrvici:
„Jetrvice, mlada Gojkovice!
„Nešto me je zaboljela glava,
„Tebe zdravlje! preboljet' ne mogu
„No ponesi majstorima ručak.“
Al' govori Gojkovica mlada:
„Ču li nana, gospogjo kraljice!
„Ja sam rada tebe poslušati,
„No mi ludo čedo nekupano,
„A bijelo platno neisprato.“
Veli njojzi gospogja Kraljica:
„Idi“, kaže, „moja jetrvice
„Te odnesi majstorima ručak,
„Ja ću tvoje izapirati platno
„A jetrva čedo okupati.“
Nema šta će Gojkovica mlada,
Već ponese majstorima ručak.
Kad je bila na vodu Bojanu,
Ugleda je Mrnjavčević Gojko,
Junaku se srce razalilo,

Žao mu je ljube vjerenice,
Žao mu je čeda u kol'jevci,
Gdje ostade od mjeseca dana
Pa od lica suze prosipaše,
Ugleda ga tanana nevjesta,
Kratko hodi, tiho besjegjaše:
„Što je tebi, dobri gospodaru!
„Te mi roniš suze od obraza?
Al' govori Mrnjavčević Gojko:
„Zlo je, moja vjerenice ljubo!
„Imao sam od zlata jabuku,
„Pa mi danas pade u Bojanu,
„Te je žalim, prežaliti' ne mogu!“
Ne sjeća se tanana nevjesta,
No besjedi svome gospodaru:
„Moli Boga ti za tvoje zdravlje,
„A saličeš i bolju jabuku.“
Tad' junaku grgje žao bilo,
Pa na stranu odvratio glavu,
Ne šće više ni gledati ljubu;
A dogjoše dva Mrnjavčevića,
Dva gjevera Gojkovice mlade,
Uzeše je za bijele ruke,
Povedoše u grad da ugrade,
Podviknuše Rada neimara,
Rade viknu do trista majstora.
Al' se smije tanana nevjesta,
Ona misli, da je šale radi.
Turiše je u grad ugragjivat'
Oboriše do trista majstora,
Oboriše drvlje i kamenje,

Uzidaše dori do koljena,
Još se smije, tanana nevjesto,
Još se nada, da je šale radi.
Oboriše do trista majstora,
Oboriše drvlje i kamenje.
Uzidaše dori do pojasa,
Tad' oteža drvlje i kamenje
Onda viče, šta je jednu nagje,
Ljuto pisnu, kako ljuta guja,
Pa zamoli dva mlada gjevera:
„Ne dajte me, ako Boga znate
„Uzidati mladu i zelenu.“
To se moli, al' joj ne pomaže,
Jer gjeveri i nju i ne glede.
Tad' se progje srama i zazora,
Pake moli svoga gospodara:
„Ne daj mene, dobri gospodaru,
„Da me mladu u grad uzidaju,
„No ti prati mojoj staroj majci,
„Moja majka ima dosta blaga,
„Nek ti kupi roba il' robinju,
„Te zidajte kulu u temelja.“
To se moli, no joj ne pomaže,
Tad' se moli Radu neimaru:
„Bogom brate, Rade neimare!
„Ostavi mi prozor na dojkama
„Isturi mi moje b' jele dojke,
„Kada dogje moj nekaki Jovo,
„Kada dogje, da podoji dojke.“
To je Rade za bratstvo primio,
Ostavi joj prozor na dojkama,

Pa joj dojke u polje isturi,
Kada dogje nekaki Jovane,
Kada dogje, da podoji dojke,
Opet tužna Rada dozivala:
„Bogom brate! Rade neimare!
„Ostavi mi prozor na očima,
„Da ja gledam na bijelom dvoru,
„Kad će mene Jova donositi,
„I ka dvoru opet odnositi.“
I to Rade za bratstvo primio,
Ostavi joj prozor na očima,
Te da gleda ka bijelu dvoru,
Kade će joj Jova donositi.
I kad dvoru opet odnositi
I tako je u grad ugradiše,
Pa donese čedo u kol'jevci,
Te ga doji za negjelju dana,
Po negjelji izgubila glasa;
Al' djetetu ongje ide rana,
Dojše ga za godinu dana.
Kako tade, tako i ostade,
Da i danas ongje ide rana
Zarad' čuda, i zarad' lijeka
Koja žena ne ima milijeka.

SE NE VRAĆAJU. - POŠILJKE NEPLA- NE PRIMAJU SE. - - E RAČUNAJU 16 PA- ETIT RETKU, A ZA TA PO POGODBI. NJA I ZAHVALE 20 A PO RETKU. - - -

INAJSTIĆ.

Ijadica i drugovi

ponos Milanaca ipatičan, kao što ki ponos, ali je ostojan divljenja, in; on je plamen, e, on je moralna čudnovatu aktiv- aj radi mnogih ajživahniji, naju- je, duguje svoj

visiti, ako mog i alno čuvstvo, naći alijani bili psiho- amo prema svom nego najvećma evo to je baza a.

na logično izviru, gi tijekomvi unu- ke. Nacionaliste ferentni naprama politike i nekomu iga kao ispraznim vcima. Sada, a da e pred nekoliko istellini objeloda- lia“ nekoliko čla- rugi irendetizam“, upirao u dužnost, pitanja Podneva oslobodimo one manja, a svi znaju, u svojoj veoma knjigama, u kon- ia, nije nikad za- itanja i probleme je razlika između e bave ovim pro- cionjalista), samo ene stranke kon- života cilj samoj vlja svrhu nacije n naime hoće — njegovu misao, a

seoske djece s kojom ptica, razuzdan kao šao čas poslan od sposobnost stvaranja razvijati, učiti zanat, umjetnički izražaj. iti preslice s konča- u vretencu izdupsti rno olova, da zvuči aricu ili dragu kojoj e vježbati se gradeći Bosne, što je stradao kiteći je izragjenom ma. Ta drvena obuća a starcu: žuljala je ar onda načini sljaku buvene; u toj prvoj rirode momče je po- osjećanje forme i ičku inteligenciju. Za- ića, Antu Starčevića, izrezujući ih u drvetu; ije u drvetu, zatim u

om čudotvorcu čak i gje u zadarskom „Na- o darovitom pastiru, iue poticao je vige-

OBJAVA

Čast mi je staviti do znanja mojim štovanim mušterijama i cienjenom občinstvu da sam moj „Hotel Krka“ premjestio na njegovo staro mjesto, to jest gdje se

MARKO MARKOVINA

SPLIT

TELEFON 93.

Skladište i zastupstvo
Peći i šparherda,

OGLAS

Gradjevno Poduzeće

Petar Blasoffi & Frano Škofon
Ispitani nadzidarski majstor u ŠIBENIKU

OBJAVA

Čast mi je staviti do znanja mojim štovanim mušterijama i cienjenom občinstvu da sam moj „Hotel Krka“ premjestio na njegovo staro mjesto, to jest gdje se je u zadnje vrijeme nalazio „Hotel Velebit“ koji sada prestaje.

Preporuča se naklonosti starih prijatelja i cienjenog občinstva, koji će u „Hotelu Krka“ naći sve najmodernije konforte.

Sa veleštovnjem
13 **FRANE CRLJENKO**

MARKO MARKOVINA

SPLIT

TELEFON 93.

Skladište i zastupstvo
Peći i šparherda,

Eternita,

Cijevi, dimnjaka i pločica
keramike □

Stakala, prostih i ornamen-
talnih □

Papendeka tankog i debeloga
Zahoda porculane i t. d. 47

OGLAS

Gradjevno Poduzeće

Petar Blasoffi & Frano Škofon
Ispitani nadzidarski majstor u ŠIBENIKU

poduzimlje svaku vrst gradjevnih radnja i popravaka. Specijalista u gradnji štednjaka (Sparherda) i peći za sobe.

Poduzimlje čvrste radnje u cement beton (Eisenbeton) bez potrebe željeznih greda, sa posebnom kancelarijom za nacрте i trebov-
nike u kući Pasini put Suda. 34

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA — PODRUŽNICA ŠIBENIK

Centralka DUBROVNIK. Podružnica u SPLITU i ZADRU - DIONIČKA GLAVNICA Kr.

2.000.000 - PRIČUVNA ZAKLADA U PRITIČI 250.000

BANKOVNI ODJEL PRIMA ULOŽKE NA KNJIŽICE U KONTO KURENTU I ČEK PROMETU; ESKOMPTUJE MJENICE, OBAVLJA INKASO, POHRANJUJE I UPRAVLJA VRIEDNINE, DEVIZE SE PREUZIMLJU NAJKULANTNIJE. IZPLATE NA SVIM MJESTIMA TU I INOZEMSTVA OBAVLJAJU SE BRZO I UZ POVOLJNE UVJETE

MJENJAČNICA KUPUJE I PRODAJE DRŽAVNE PAPIRE, RAZTERETNICE, ZALOŽNICE, SREĆKE, VALUTE, KUPONE. PRODAJA SREĆAKA NA OBROČNO ODPLAĆIVANJE. OSJEGURANJE PROTI GUBITKU ŽRIE-
----- BANJA. REVIZIJA SREĆAKA I VRIEDNOSTNIH PAPIRA BEZPLATNO. UNOVČENJE KUPONA BEZ ODBITKA. -----

PAPIRNICA

JURAJ GRIMANI

ŠIBENIK

Pribor za pisace strojeve svijuh sistema.

Razglednica i svih ostalih kancelarijskih predmeta. Svi školski risači i pisaci predmeti.

Gritzner Šivaći Strojevi

Kao za kućnu uporabu i vezivo — tako za svaku industrijalnu radnju najbolji.

Gritzner Koturače

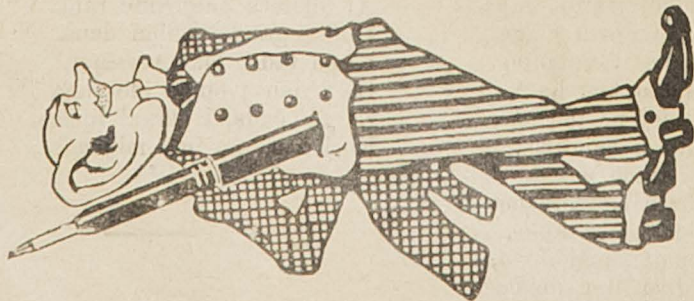
odlikuju se već od godina čvrstoćom i kvalitetom materijala.

Svakovrsne Igračke i

Bijouterije.

52-48

Automatična olovka i pera

Penkala

PIO TERZANOVIĆ

Šibenik

Velika zaliha za zimsku sezonu

MUŠKIH ODIJELA

Najmodernijeg kroja uz vrlo

umjerene cijene

52-47

NE BOJI SE UTAKMICE.

PRVA ZAGREBAČKA TVORNICA

pečata iz mjedi i gume za urede. — Tvornica email tabla i tablica.

Strojevi za numeriranje i t. d.

Glavno zastupstvo za Dalmaciju: 41

Petrić Ljubomir - Split